

Kau loea 'oku nau ngāue mo e fānaú

'E lava 'e he fakamaaú 'o fili ha loea tu'u tau'atāina 'oku ngāue 'i he tafa'aki ki he fāmilí, ki ho'o hopo 'i he fakamaau'angá, 'oku ui ko e 'Loea ma'á e Tamá' (Lawyer for Child).

'Oku tokoni 'a e loea ko 'ení ki he fakamaaú ke ne mahino'i 'a e ngaahi fakakaukau 'a e tama ko iá mo fakafetu'utaki atu 'a e ngaahi me'a 'oku kaunga lelei taha ki aí.

Me'a 'oku fakahoko 'e he loeá

Ko e ngāue 'a e loeá 'oku fokotu'u ia 'e he fakamaaú.

'Oku fakafofonga'i 'e he loeá 'a e tamá, ko ia ai 'e 'ikai lava ke ne toe fakafofonga'i pe 'oatu ha fale'i fakalao ki ha tokotaha kehe ange 'oku kaunga ki ai.

'E lava 'e he loeá ke:

- talanoa mo e tamá ke mahino'i 'a e anga 'o hono uesia ia 'e ha māvae pe liliu 'i he tūkunga 'o e nofo fakafāmilí
- fakamahino atu ki he tamá 'a e founga ngāue 'a e fakamaau'angá mo e ngaahi tu'utu'uni 'a e fakamaaú 'i ha founga te ne mahino'i ai ia
- fakapapau'i 'oku fakamahino atu 'a e ngaahi fakakaukau 'a e tamá ki he fakamaaú
- 'ai hano taimi mo e kakai kehe 'i he mo'ui 'a e tamá. 'E lava pē ko e ongo mātu'á, kau faiakó, kau ngāue ki he nofo fakasōsialé, kāingá (fāmilí mo e ngaahi kaungāme'á) pea mo ha tokotaha kehe ange ai
- kau atu ki he ngaahi hopo 'i he fakamaau'angá mo e ngaahi fakataha mo e fakamaaú.

'Oku 'ikai fiema'u ia ke ke talanoa ki he loeá kapau 'oku 'ikai ke ke fie fakahoko ia.

'Oku 'i ai 'a ho'o totonu ke ke ongo'i malu mo hao

Te ke lava 'o ma'u atu ha tokoni kapau 'oku 'ikai ke ongo'i malu mo hao 'a koe pe ko ha tokotaha kehe.

- Kapau 'oku tu'u 'i ha tu'unga fakatu'utāmaki 'a koe pe ko ha tokotaha kehe, 'i he taimi pē ko iá, telefoni ki he 111
- Vakai ki he justice.govt.nz/family-violence
- Vakai ki he areyouok.org.nz
- Telefoni ta'etotongi ki he 'Are You OK' 'i he 0800 456 450

‘Oku totongi ‘a e loeá ke ne fakafongai ‘a e tamá

‘Oku totongi ‘e he pule‘angá ‘a e vahe tolu ‘e taha nai ‘o e ngaahi fakamolé ni. ‘E toki faitu‘utu‘uni leva ‘e he fakamaau kapau ‘e totongi ‘e koe mo e/pe ko e ni‘ihi kehe ‘oku kau ki he keisi ‘a e ngaahi fakamole ‘oku toé. Kapau ‘e hoko ‘eni, ‘e fakahoko ‘e he fakamaau ha ‘Tu‘utu‘uni ke Kau Atu ki he Totongi ‘o e Fakamolé’ (Cost Contribution Order).

Ke ma‘u atu ha fakamatala lahi ange fekau‘aki mo e Tu‘utu‘uni ke Kau Atu ki he Totongi ‘o e Fakamolé:

- Vakai ki he [justice.govt.nz/family/about/cost-contribution-order](https://www.justice.govt.nz/family/about/cost-contribution-order)
- Telefoni ta‘etotongi ki he Potungāue ki he Fakamaau‘angá ‘i he **0800 224 733**

Kapau ‘oku ‘i ai ha palopalema

Kapau ‘okú ke pehē ‘oku ‘i ai ha tokotaha ‘okú ne fakakouna ha tama ‘i he me‘a ke ne lea‘aki ki he loea ma‘á e tamá, ‘oku totonu ke ke fakahā atu ‘eni ki ho‘o loea pē ‘a ‘aú pea mo e loea ‘a e tamá. ‘E lava ‘e he fakamaau‘angá ‘o ‘omai ha tokoni mataotao ke tokoni ke ‘ilo‘i pe ‘oku hoko ‘a e me‘á ni.

Feitu'u ke ma'u mei ai ha tokoni

'I ho komiuniti'i

'E lava 'e he kau Kaiārahi (Kau Fakahinohino 'a e Fakamaau'anga pe Family Court Navigators), Kau Fokotu'utu'u Ngāue 'a e Fakamaau'angá mo e kau ngāue 'a e fakamaau'angá 'o tataki koe 'i he taimi 'okú ke fakakaukau'i ai ha ngaahi fokotu'utu'u ki he tauhi fānaú, ka 'e 'ikai lava ke nau 'oatu ha fale'i fakalao.

'E lava foki 'e he kau Kaiārahi 'o fakafehokotaki atu koe ki he ngaahi sēvesi tokoni ma'a e komiuniti'i 'i ho feitu'u.

Fetu'utaki:

- 'A'ahi atu ki ho'omou fakamaau'anga fakafeituu'u
- 'Īmeili ki he kaiarahi@justice.govt.nz
- Telefoni ta'etotongi ki he Potungāue ki he Fakamaau'angá 'i he 0800 224 733

Ngaahi kautaha ke tokoni'i koe

Citizens Advice Bureau

'Oku nau tokoni atu ke ke mahino'i 'a ho'o ngaahi totonú pea mo fakafonu ha ngaahi foomu.

- Telefoni ta'etotongi ki he 0800 367 222
- Vakai ki he cab.org.nz

Community Law Centre

(Senitā Lao ki he Komiuniti'i)

'Oku nau 'oatu ha tokoni fakalao ta'etotongi, fakapulipuli mo fakatāutaha ma'a e kakai 'i he kotoa 'o Aotearoa Nu'u Silá.

Vakai ki he communitylaw.org.nz

Family Services Directory

'Oku 'i ai ha'anau lisi 'o e ngaahi sēvesi tokoni 'oku nau faitokonia 'a e kāingá (fāmilí mo e ngaahi kaungāme'á) 'i he kotoa 'o Aotearoa Nu'u Silá. Ko e ngaahi sēvesi ko 'eni 'oku kāmata pē me'i he nofo'angá 'o a'u ki he talatalaifalé (counselling).

- Telefoni ta'etotongi ki he 0800 211 211
- Vakai ki he familyservices.govt.nz/directory/

CCS Disability Action

'Oku nau 'oatu ha fakamatala mo ha tokoni ki he kakai 'oku 'i ai hanau faingata'a'ia fakaesino, pea mo honau kāingá (fāmilí mo e ngaahi kaungāme'á).

Fetu'utaki:

- Telefoni ta'etotongi ki he 0800 227 200
- 'Īmeili ki he info@ccsDisabilityAction.org.nz

The Ministry for Ethnic Communities (Ko e Potungāue ki he Ngaahi Komiuniti Fakamatakali)

'Oku 'i ai ha'anau lisi 'o e ngaahi sēvesi tokoni, kau ai 'a e ngaahi kautaha 'oku tefito 'i ha ngaahi tui fakalotu, ke faitokonia 'a e ngaahi komiuniti fakamatakali.

- Telefoni ta'etotongi ki he 0800 656 656
- Vakai ki he ethniccommunities.govt.nz

Talatalaifale

Ki ha tokoni fakapolofesinale ki he tu'unga lelei 'a e 'atama'i, pe ko ha ngaahi kaveinga fakafo'ituitui, fetu'utaki ki he:

- Need to Talk – Telefoni ta'etotongi pe text ki he 1737 pe vakai ki he 1737.org.nz
- Lifeline – Telefoni ta'etotongi ki he 0800 543 354 pe text ki he 4357
- Skylight – Telefoni ta'etotongi ki he 0800 299 100 pe vakai ki he skylight.org.nz

Ma'a e fānaú mo e to'utupu

- What's Up – Telefoni ta'etotongi ki he 0800 942 8787
- Youthline – Telefoni ta'etotongi ki he 0800 376 633 pe text ki he 234

Kapau 'okú 'ikai ke ke ongo'i malu mo hao

- Vakai ki he areyouok.org.nz
- Telefoni ta'etotongi ki he 'Are You OK' 'i he 0800 456 450

Ki ha fakamatala lahi ange

- Vakai ki he justice.govt.nz/care-of-children
- Telefoni ta'etotongi ki he Potungāue ki he Fakamaau'angá 'i he 0800 224 733